

Jakelussa mainitut

AMMATTIKORKEAKOULUJEN JA AMMATILLISTEN OPPILAITOSTEN OPINNÄYTE- TÖIDEN JA VASTAAVIEN ASIAKIRJOJEN PYSYVÄ SÄILYTYS JA SÄILYTYSMUOTO

Ammattikorkeakoulut ovat viiden viime vuoden aikana siirtyneet opiskelijoiden opinnäytetöiden sähköiseen säilyttämiseen. Useat ammattikorkeakoulut ovat tiedustelleet Kansallisarkistolta, ovatko ammattikorkeakoulut enää velvollisia säilyttämään opiskelijoiden opinnäytetöitä pysyvästi paperimuodossa. Samalla ammattikorkeakoulut ovat pyytäneet arkistolaitosta tarkentamaan arkistolaitoksen aiempaa päätöstä ammattikorkeakoulujen opiskelijoiden opinnäytetöiden säilytyksestä.

Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden säilytysarvon uudelleen arvioinnin yhteydessä on paikallaan tarkastella myös ammatillisten oppilaitosten opinnäytteiden ja vastaavien asiakirjojen säilytystä koskevia arkistolaitoksen aiempia seurantapäätöksiä.

Arkistolaitoksen/Valtionarkiston aiemmat seurantapäätökset

Arkistolaitos (vuoteen 1994 Valtionarkisto) on aiemmin käsitellyt seuraavat valtion ja kunnallisten ammatillisten oppilaitosten ja ammattikorkeakoulujen asiakirjoja koskevat seurantapäätökset ja antanut niiden pohjalta seurantapäätöksensä:

- Valtionarkiston päätös 29.5.1965 valtion keskusammattikoulujen asiakirjojen säilytysajoista. Valtionarkiston päätöksessä ja sen pohjana olevassa kauppa- ja teollisuusministeriön ammattikasvatusosaston seurantapäätöksessä ei mainita oppilaiden opinnäytetöitä.
- Valtionarkiston päätös 19.10.1970 (VA 639/207 1970) kuntien ja kuntainliittojen omistamien ammattikoulujen asiakirjojen säilytysajoista. Valtionarkiston päätöksessä ja sen pohjana olevassa Suomen Kunnallisliiton seurantapäätöksessä ei mainita oppilaiden opinnäytetöitä.
- Valtionarkiston päätös 1.7.1977 (VA 167/33/77) ammattikasvatushallituksen alaisten oppilaitosten eräiden asiakirjojen hävittämisestä. Valtionarkiston päätöksessä ja sen pohjana olevassa ammattikasvatushallituksen seurantapäätöksessä ei mainita oppilaiden opinnäytetöitä. Valtionarkiston päätöstä noudatetaan vuodesta 1919 alkaen kertyneisiin asiakirjoihin. Valtionarkiston päätöstä voidaan soveltaa paitsi valtion myös kunnallisiin ja valtionavustusta saavien yksityisten oppilaitosten asiakirjoihin.

- Valtionarkiston päätös kunnallisten asiakirjojen hävittämisestä, osa 3. *Sivistystoimen asiakirjat*¹. Päätös on annettu 29.5.1989 ja säilytysajat vahvistettu 3.2.1989 ja 29.5.1989. Päätös koskee muun muassa ammatillisten oppilaitosten, kurssikeskusten ja oppisopimuskoulutuksen vuonna 1920 ja sen jälkeen kertyneitä asiakirjoja. Päätöksen mukaan se koskee kaikkea ammatillista koulutusta, jota tapahtuu kuntien ja kuntainliittojen ylläpitämissä oppilaitoksissa. Siten säilytysajat koskevat soveltuvin osin myös musiikki- ja taideoppilaitoksia sekä vastaavia organisaatioita (kohta 2.2.16). Päätöksen mukaan oppilaiden ”merkittävät kirjalliset opinnäytteet” säilytetään pysyvästi, muut kirjalliset opinnäytteet 10 vuotta. Ammattikorkeakouluja ja niiden asiakirjoja ei erikseen mainita päätöksessä.
- Valtionarkiston päätös 25.10.1991 (VA 282/33/91) valtion ammatillisten oppilaitosten arkistonmuodostussuunnitelmaan merkittyjen asiakirjojen säilytysajoista. Päätöksen mukaan opiskelijoiden ”merkittävät kirjalliset opinnäytteet” säilytetään pysyvästi. Ilmaisua ”kirjalliset opinnäytteet” on arkistonmuodostussuunnitelmassa tarkennettu määritelmällä: (opiskelijoiden) ”tutkimukset, seminaarityöt, ryhmätyöt, erikoistumistyöt ja päättötyökirjat”. Muut kuin merkittävät opinnäytteet säilytetään arkistonmuodostussuunnitelman mukaan 10 vuotta ja niitä voidaan myös siirtää kirjastoon tai palauttaa opiskelijoille. Valtionarkiston päätöksen 25.10.1991 (VA 282/33/91) mukaan valtion ammatillisten oppilaitosten arkistonmuodostussuunnitelmaan merkittävät säilytysaika voidaan noudattaa takautuvasti soveltuvin osin.

Arkistolain 831/1994 voimaan tulon (1.10.1994) jälkeen eivät Valtionarkiston edellisen arkistolain (184/1981) nojalla 30.9.1994 mennessä vahvistamat viranomaisten asiakirjojen säilytyksen määräajat (esim. 10 vuotta) ole enää sitovia, vaan niistä päättää viime kädessä kukin arkistonmuodostaja. Sen sijaan ne Valtionarkiston arkistolain 184/1981 nojalla tekemät päätökset, joilla on määrätty tietyt asiakirjat pysyvään säilytykseen, ovat edelleen arkistonmuodostajia sitovia, ellei arkistolaitos jollakin myöhemmällä päätöksellään ole kumonnut aiempia päätöksiään.

- Arkistolaitoksen päätös 17.11.2003 (KA 321/43/03) kunnallisen opetustoimen pysyvästi säilytettävistä asiakirjoista². Päätös koskee muun muassa kunnallisia ammattikorkeakouluja. Päätöksen mukaan pysyvästi säilytetään ammattikorkeakoulujen ”merkittävät opinnäytetyöt”. Muut opinnäytetyöt ovat määräajan säilytettäviä asiakirjoja. Suomen Kuntaliitto on suosittelut viimeksi mainituille opinnäytetöille 10 vuoden säilytysaika³.

¹ Valtionarkiston päätös kunnallisten asiakirjojen hävittämisestä. Osa 3, *Sivistystoimi*. 29.5.1989. Ks. arkistolaitoksen verkkosivu: <http://www.arkisto.fi/fi/valtioneuvoston-paatoes-kunnallisten-asiakirjojen-haevittaemisesta>

² Arkistolaitoksen päätös 17.11.2003 (KA 321/43/03) verkkosivulla: <http://www.arkisto.fi/normit/saelytettaevaet-kunnalliset-opetustoimen-asiakirjat-liite/>

³ Kunnallisten asiakirjojen säilytysajat. Määräykset ja suositukset. Nro. 12, Opetustoimi. Suomen Kuntaliitto, Helsinki 2003. Ks. kohta 12.6, s. 52. Suositus on Suomen Kuntaliiton verkkosivulla: http://shop.kunnat.net/product_details.php?p=348

Ilmaisia ”merkittävät opinnäytteet” on arkistolaitoksen päätöksessä tarkennettu määritelmällä ”opetussuunnitelman vaatimusten mukaiset kirjalliset raportit”. Ammatillisen koulutuksen ja aikuiskoulutuksen (kohta 12.5, s. 43) opintojen kirjallisiin arviointeihin kuuluvat ”kirjalliset opinnäytetyöt / päättötyöt” samoin kuin ”kirjalliset harjoitustyöt / harjoitustehtävät” sekä ”koetehtävät ja -vastaukset” ovat määräajan säilytettäviä asiakirjoja. Suomen Kuntaliiton suosituksen mukaan ”opinnäytetöitä / päättötöitä” säilytetään niin kauan kuin organisaation oma tarve sitä edellyttää. Suomen Kuntaliitto suosittelee säilytettäväksi ”kirjallisia harjoitustöitä / harjoitustehtäviä” sekä ”koetehtäviä ja -vastauksia” yhden lukuvuoden ja sen jälkeen organisaation oman harkinnan mukaan. Arkistolaitoksen päätöstä noudatetaan 1.1.2002 alkaen kertyneisiin ja kertyviin asiakirjoihin. Ennen 1.1.2002 kertyneiden kunnallisen opetustoimen asiakirjojen pysyvästä säilytyksestä noudatetaan Valtionarkiston 29.5.1989 päätöstä kunnallisten asiakirjojen hävittämisestä (osa 3, *Sivistystoimen asiakirjat*).

Arkistolaitos ei ole antanut yleistä seulontapäätöstä muiden kuin kunnallisten ammattikorkeakoulujen asiakirjojen pysyvästä säilytyksestä. Arkistolaitos ei ole myöskään antanut seulontapäätöstä kunnallisiin ammattikorkeakouluihin ennen 1.1.2002 kertyneistä asiakirjoista (ml. opiskelijoiden opinnäytetyöt). Vaikka ennen 1.1.2002 kertyneisiin kunnallisen ammatillisen koulutuksen asiakirjoihin voidaan soveltaa Valtionarkiston päätökseen 29.5.1989 (*Valtionarkiston päätös kunnallisten asiakirjojen hävittämisestä*, osa 3, *Sivistystoimen asiakirjat*) sisältyviä määräyksiä, ei päätöksen soveltaminen ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden (1991-2001) osalta ole mahdollista, koska Valtionarkiston päätökseen ei sisälly mitään asiakirjoja ammattikorkeakoulu-toiminnan ajalta.

Arkistolaitos päätti 3.8.2009 (AL/8001/07.01.01.03.01/2009) valtion ammatillisten oppilaitosten asiakirjojen pysyvästä säilytyksestä. Päätöstä noudatetaan valtion ammatillisille oppilaitoksille 1.1.1951 alkaen kertyneisiin asiakirjoihin. Siltä osin kuin asiakirjaryhmää ei mainita tässä päätöksessä, noudatetaan Valtionarkiston päätöstä 25.10.1991 (VA 282/33/91, *Valtion ammatillisten oppilaitosten asiakirjojen seulonta*). Arkistolaitos ei muuttanut päätöksessään 3.8.2009 valtion ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden ”kirjallisten opinnäytteiden” säilytysaikoja, jotka on mainittu Valtionarkiston päätöksessä 25.10.1991 (VA 282/33/91).

Mainittujen yleisten seulontapäätösten lisäksi Valtionarkisto/arkistolaitos on aikanaan päättänyt myös eräiden yksittäisten ammatillisten keskiasteen oppilaitosten asiakirjojen pysyvästä säilytyksestä. Päätöksissä ja niiden perustana olevissa seulontaesityksissä ei useimmiten ole mainittu mitään opinnäytteitä:

- Valtionarkiston päätös 12.12.1980 (VA 93-33-80) Valtion palo-opiston säilytysaikasuunnitelmaan merkittyjen asiakirjojen säilytysajoista. Valtionarkiston päätöksen mukaan *oppilastyöt* säilytetään pysyvästi.
- Valtionarkiston päätös 29.5.1990 (VA 173/33/89) Poliisiopiston asiakirjojen säilytysajoista. Valtionarkiston päätöksen mukaan pysyvästi säilytetään yli 20 vuotta vanhoista opetus- ja tutkimusaineistoon kuuluvista *tutkielmista* ne, jotka oli laadittu nollaan ja viiteen päättyvinä vuosina. Muut tutkielmat säilytetään 20 vuotta. Valtionarkiston päätöksen mukaan kaikkien *tutkielmien kuvailulehdet* säilytetään kuitenkin pysyvästi.
- Valtionarkiston päätös 27.9.1993 (VA S 21/04/93) Valtion pelastusopiston asiakirjojen säilytysajoista. Päätöstä voidaan soveltaa myös taannehtivasti 29.2.1992 alkaen Valtion pelastusopistolle kertyneisiin asiakirjoihin. Valtionarkiston päätöksen mukaan kurssiaineistoihin kuuluvat *oppilastyöt* säilytetään viisi vuotta.
- Arkistolaitoksen päätös 24.1.1995 (VA S 55/94) Pelastusopiston arkistonmuodostussuunnitelmaan merkittyjen asiakirjojen pysyvästä säilytyksestä. Päätöstä voidaan soveltaa vuosina 1992-1997 Pelastusopistolle ja sen edeltäjälle Valtion pelastuskoululle kertyneisiin asiakirjoihin. Valtionarkiston päätöksen mukaan pelastajakurssin *opinnäytteet* ovat määräjän säilytettäviä. Sen sijaan alipäällystötutkinnon suorittajien laatimista opinnäytteistä voidaan valita pysyvään säilytykseen viisi opinnäytettä nollaan päättyviltä vuosilta (näytteenvalinta Pelastusopiston harkinnan mukaan). Muut alipäällystötutkinnon suorittajien laatimat opinnäytteet ovat määräjän säilytettäviä asiakirjoja.
- Arkistolaitoksen päätös 29.3.2011 (AL/17311/07.01.01.03.01/2009) Pelastusopiston vuosien 1998-2009 asiakirjojen pysyvästä säilytyksestä. Arkistolaitoksen päätöksen mukaan Pelastusopiston *opinnäytetyöt / opiskelijatyöt* ovat määräjän säilytettäviä asiakirjoja. Päätöksen mukaan opinnäytetyöt / opiskelijatyöt voidaan säilyttää Pelastusopiston kirjastossa pitkäaikaisesti, mutta niitä ei siirretä arkistolaitokseen. Pelastusopiston arkistonmuodostussuunnitelman mukaan opinnäytetyöt / opiskelijatyöt liittyvät alipäällystökursseihin, päällystökursseihin ja hätäkeskuspäivystäjäkursseihin.

Arkistolaitoksen päätös

Arkistolaitos määrää arkistolain (831/1994) 8 §:n nojalla pysyvään säilytykseen ammattikorkeakoulujen ja niitä edeltäneiden väliaikaisten ammattikorkeakoulujen (391/1991) ammattikorkeakoulututkintoon ja ylempään

5(6)

ammattikorkeakoulututkintoon liittyvät, lopputyönä laadittavat, opinnäytetöiksi (352/2003 § 4) luokiteltavat opiskelijoiden opintosuoritukset.

Ammattikorkeakoulujen ja niitä edeltäneiden väliaikaisten ammattikorkeakoulujen (391/1991) ammattikorkeakoulututkintoon ja ylempään ammattikorkeakoulututkintoon liittyvät, **muut** kuin lopputyönä laadittavat opinnäytetöiksi (352/2003 § 4) luokiteltavat opiskelijoiden **opintosuoritukset** ovat määräajan säilytettäviä asiakirjoja.

Pysyvään säilytykseen määrätty ammattikorkeakoulujen ja niitä edeltäneiden väliaikaisten ammattikorkeakoulujen (391/1991) ammattikorkeakoulututkintoon ja ylempään ammattikorkeakoulututkintoon liittyvät, lopputyönä laaditut opinnäytetyöt säilytetään pysyvästi sähköisessä muodossa siitä lähtien kun niitä on sähköisessä muodossa. Pysyvään säilytykseen määrätty yksinomaan paperimuodossa olevat ammattikorkeakoulututkintoon ja ylempään ammattikorkeakoulututkintoon liittyvät, lopputyönä laaditut opinnäytetyöt voidaan säilyttää pysyvästi paperimuodossa, ellei ammattikorkeakoulu digitoi niitä sähköiseen muotoon.

Ammattikorkeakoulujen on huolehdittava arkistolaitoksen päätöksen kohteena olevien sähköisten asiakirjatietojen tietosisällön hyvän tiedonhallintatavan mukaisesta turvaamisesta ja varmistettava asiakirjatietojen käytettävyys, luotettavuus ja todistusvoimaisuus myös tulevaisuudessa siten kuin laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) ja asetus viranomaisten toiminnan julkisuudesta ja hyvästä tiedonhallintatavasta (1030/1999) edellyttävät.

Ammattikorkeakouluja ja väliaikaisia ammattikorkeakouluja (391/1991) edeltäneiden ja niihin liitettyjen keskiasteen ammatillisten oppilaitosten samoin kuin nyt toimivien ammatillisten oppilaitosten ja niitä edeltäneiden ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden kaikki tutkintoihin, kursseihin ja muihin opetusmuotoihin kuuluvat opinnäytteet, oppilastyöt, tutkimukset / tutkielmat, seminaarityöt, ryhmätyöt, erikoistumistyöt, kypsyysnäytteet, päättötyöt ja vastaavat asiakirjat ovat määräajan säilytettäviä asiakirjoja 1.1.1950 alkaen.

Arkistolaitos kumooa tällä päätöksellään arkistolaitoksen päätökseen 17.11.2003 (KA 321/43/03, *Pysyvästi säilytettävät kunnallisen opetustoimen asiakirjat*) sisältyvät määräykset opiskelijoiden opinnäytetöiden pysyvistä ja määräaikaaisesta säilytyksestä, kuitenkin vain ammattikorkeakoulujen koeluontoisen (391/1991) ja luvanvaraisen toiminnan (255/1995) käynnistymisestä alkaen kertyneiden opinnäytetöiden osalta.

Arkistolaitos kumoaa tällä päätöksellään myös Valtionarkiston päätöksiin 12.12.1980 (VA 93-33-89, Valtion palo-opisto) ja 29.5.1990 (VA 173/33/89, Poliisiopisto) sekä arkistolaitoksen päätökseen 24.1.1995 (VA S 55/94, Pelastusopisto) sisältyvät määräykset oppilastöiden, tutkielmien ja muiden opinnäytteiden pysyvistä säilytyksestä.

Pääjohtaja Jussi Nuorteva

Tutkimusjohtaja Päivi Happonen

JAKELU Ammattikorkeakoulut
Ammatilliset oppilaitokset
Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene Oy
Opetushallitus
Suomen Kuntaliitto

TIEDOKSI

HMA Heli Niromaa
JoMA Jorma Puumalainen, Hanna Kiiski
JyMA Päivi Rossi
MMA Eino Parviainen, Pentti Hiltunen
OMA Tuula Leskelä
TMA Päivi Niemelä, Marita Vallenius
VMA Johan Enkvist, Arja Rantanen